

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Látogatás Rákosi Jenőnél*

Forrás:

Magyarország

3n

1924.

3.

13.

(dő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Rákosi Jenő

Idő

"1924"

Személy

Látogatás Rákosi Jenőnél

Beszélgetés régmúlt időkről. — Pályakezdés a „Pesti Napló“-nál. — „Hogyan dobtak ki először és másodszor?” — A Népszínház igazgatói széke. — A „Budapesti Hírlap“-nál. — A ma és a holnap

(A Magyarország tudósítójától.) Szép, napos, márciusi délelőben mentünk fel a Naphegyre, Rákosi Jenőhöz. A Lisznyai utcában fent, magasan, a villájában — amelynek tetejét nemrég tűzvész pusztította — találtuk a magyar újságírók nézsztorát. Iróasztala mellett ült, elgondolkodó arcú nézeit ki ablakán. Mély elgondolkodásából riasztottuk fel, amikor ráköszöntöttünk és kértük, hogy beszéljen nekünk magáról most, hogy életének sorsfordulóján áll, Rákosi Jenő hátradől karosszékeiben és halkán, csendesen, az ő finoman érces, yalósággal fiatalos hangján kezdett beszélni a régmúlt időkről...

— Nem szeretem, hogy most foglalkoznak velem, hisz voltaképpen magányos az életem. Nem is érdekel, hogy mit mondanak rólam az emberek, nem érdekel, hogy dícsárolnak-e vagy bántanak. Én már mindezeket túl vagyok. Hiszen nem tudom, hogy mi van még hátra az életemből.

Nem akar a jelenről beszélni, nem akar belevegyni abba a harcba, amely ő miatt, ő érte folyik... A múltról beszél inkább s szinte érzem a hangján, ahogy beletemetkezik elhalt esztendőinek emlékébe. A kezdetről, a fiatalságról beszél, amikor nekiindult ennek a rögös pályának, amely a dícsőség legmagasabb magasságáig vitte el.

— Hol is kezdtem...? A Pesti Napló-nál. Kemény Zsigmond báró volt akkor a szerkesztő. Egyszer, nem is tudom hol, talán egy kávéházban ültem, amikor hozzám lépett Kemény Zsigmond és ezt mondta:

»Elviszem magát a Pesti Napló-hoz, hogy legyen 100 forint fizetése.

— Akkor ott minden munkatársnak 100 forint kezdőfizetése volt. Én Salamon Ferenc helyére mentem és különféle dolgokat végeztem. Legelőképpen az volt a munkám, — hogy saját magamnak dolgozzam. Néhány hét telt el csupán s engem berendeltek végre a Pesti Napló-hoz. A szerkesztő így szólt: — Kérem, írjon egy-két cikket külön is és ezért külön adunk magának 70 forintot.

— Akkor szövetkezett az Athenaeum össze Urváry lapjával. Tudvalevő, hogy az Athenaeum Emich Gusztáv nyomdájából alakult, akkor összeolvadt a két lap, illetőleg Urváry lapja beolvadt a Pesti Napló-ba.

Egy kormánypárti és egy ellenzéki. A kormánypárti mindig rosszul ment, az ellenzéki pedig jól. A Pesti Napló ellenzéki volt a kiegyezésig s Kemény Zsigmond báró szerkesztette, míg Jókai szerkesztette a kormánypárti lapot, amely bizony nagyon rosszul ment. A kiegyezéskor Kemény Zsigmond lapja kormánypárti lett, Jókaié pedig ellenzéki. Ekkor az utóbbi kezdett jól menni.

— 1868—69-ben változás történt a soromban, — mondja tovább Rákosi Jenő. — A Pesti Napló esti lapja engem tett meg felelős szerkesztőnek. Ezalatt csinálták a tranzakciót Urváry és Kemény Zsig-

mond, aki az új vállalkozásnál főszerkesztő lett, azonban csakhamar nyugalomba ment és mint tudjuk, rövidesen el is költözött az élők sorából.

Innen dobtak ki engem először, — mondja resignáltan Rákosi.

— Az estillap megszűnt és engem szélnek eresztettek. Megszűnés előtt hozzám jött Kemény Zsigmond egyszer a szerkesztőségben. Amikor látta, hogy dolgozom, megcibógatta a fejemet és így szólt: »Baj van, fiám.« És elmondta a készülő tranzakció tervét. Azt mondta, hogy ha akarom, csinálnak nekem egy hetilapot. Így alapítottuk meg a Reform-ot Ráth Mórral, a régi híres könyvkereskedővel. Ő adta ki a lapot 1869-ben. Öt évig szerkesztettem, Urváry azonban felszította ezt a lapomat is a Pesti Naplóba.

Ekkor dobtak ki engem másodszor.

— Hogy is mondjam tovább. Mi is történt ezután? — folytatja elgondolkodva Rákosi. — Megcsináltam a Népszínházat. 1875-ben népgyűléseket hívtunk össze, már mint a Reform szerkesztője vezéltem a mozgalmat. Felépült a mi büszke színházunk. Akkor meg az volt a baj, hogy nem találtunk hozzá igazgatót. Valami vidéki színigazgatót nem akartunk beültetni. Én még ekkor a Reform szerkesztője voltam és egyúttal jegyzője a színház építőbizottságának. Amikor elmúlt az akadály, hogy a Reform szerkesztője voltam, ezt mondtam:

— Hogyha más nincs, elvállalom én. 1881-től közel hat esztendőig voltam ezen a helyeken. Ekkoriban alapították Csukássy és Toldy Pista Légrádyval a Pesti Hírlapot. Ez alatt én színházi igazgató voltam. Amikor utolsó esztendőben voltam igazgató, Légrády összeveszett Csukássyval, aki felelős szerkesztője volt. Ennek az összeveszésnek igen érdekesek az okai. Csukássynak szerződése szerint 3000 előzetes től minden előfizető után bizonyos százalékot

kellott volna kapnia. Ettől a terhes szerződéstől akart Légrády szabadulni. Csukássy ott is hagyta és követte az egész szerkesztőség. Eljöttek hozzám és mi történt: megalapítottuk a Budapesti Hírlapot. Azóta a Budapesti Hírlapnál voltam.

Itt megáll Rákosi Jenő és nem folytatja tovább. Melancholia van a hangjában, amely énám is át-
ragad. Mély megindultsággal kérдем az ősz publicistától, hogy

mit is csinált most?

Erre sem akar válaszolni.

— Most nem akarok foglalkozni a magam dolgával. Kérem, maguk se foglalkozzanak velem a Budapesti Hírlap érdekében. Egy szalmaszálat sem akarok a Budapesti Hírlap útjába tenni. Legfőbb óhajom az, hogy sikerüljön az ő dolguk. Rámnézve csak egyetlen fontos szempont van ebben a kérdésben és ez az, hogy a B. H. érdekeibe ne gázoljon bele senki. Ezért nekem igen kellemeteln volna, ha a B. H. dolgát megnehezíteném.